

TERR AGENDA

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Land Stewardship

Creëer publieke waarden
Herstel gedegradeerd land
Neem samen
verantwoordelijkheid

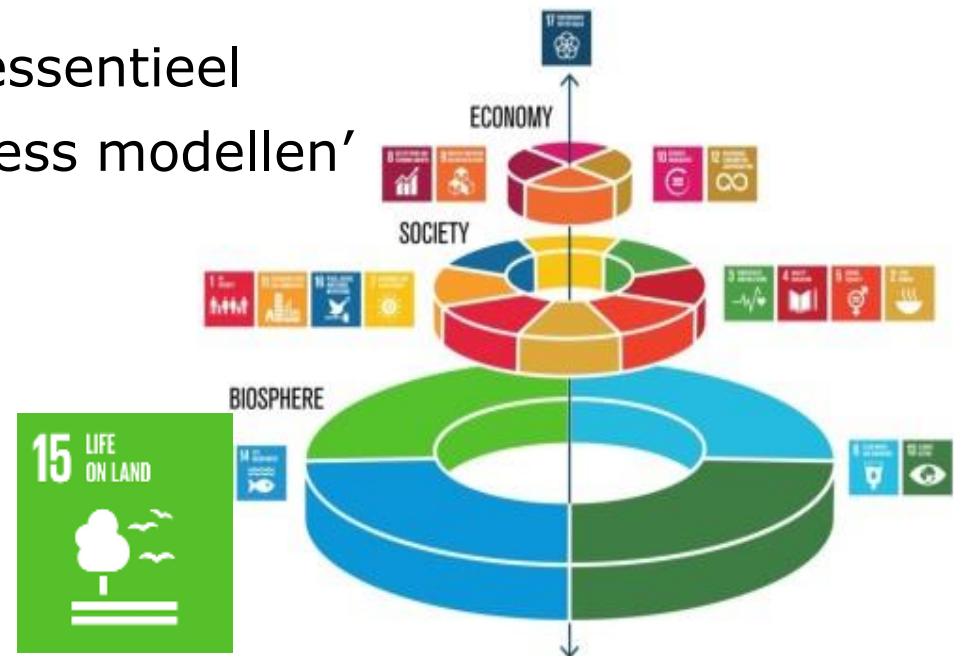

**BEWUST
BODEM
GEBRUIK**

Margot de Cleen mmv Co Molenaar
Bodembreed 13 november 2018

Een “robuuste bodem onder de SDGs”

- SDGs: van ons allemaal; 2030 is morgen!
- Landdegradatie ook in NL omvangrijk
- Druk op land neemt toe
- Meervoudig landgebruik is essentieel
- Behoefte aan nieuwe ‘business modellen’

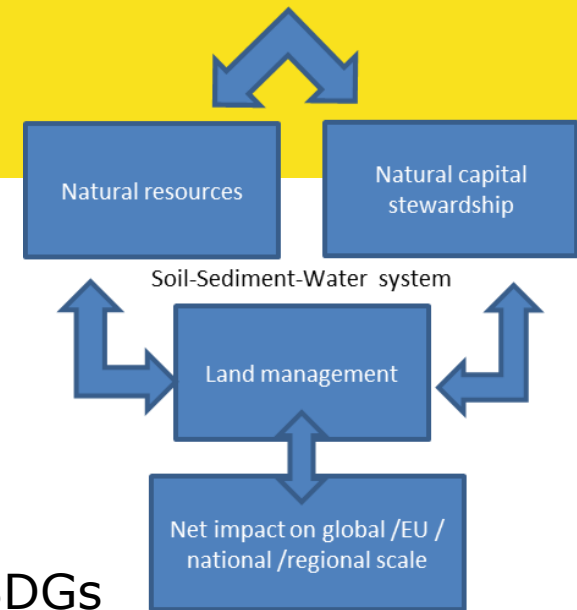

Waarom een nieuw business instrument?

- Gedegradeerd land beperkt het realiseren van SDGs
- Landherstel en Land Degradation Neutrality zijn onderdeel van onze internationale afspraken (SDG 15.3)
- Gedegradeerd land wordt niet hersteld als de waarde van land en bodem niet worden herkend
- Dit vraagt om een paradigma shift: van beschermen naar duurzaam benutten en beheer naar **publieke waardecreatie**
- Land is meestal privébezit
- Om publieke doelen te realiseren is samenwerking noodzakelijk

Land stewardship?

Land Stewardship definitie

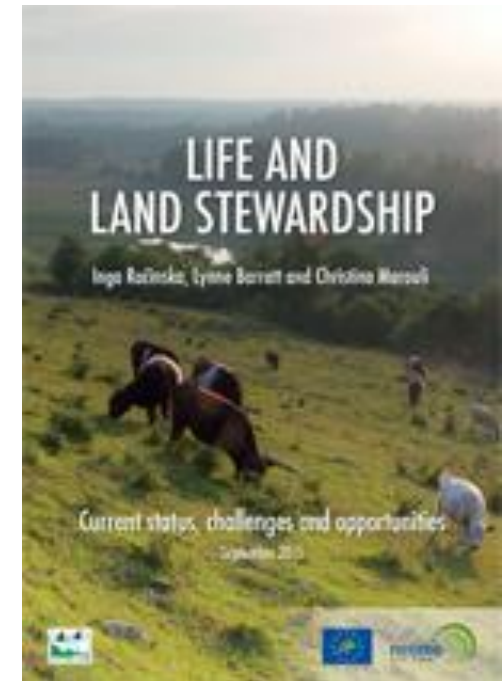
“In its broadest sense, Land Stewardship is the recognition of our **collective responsibility** to retain the quality and abundance of our land, air, water and biodiversity, and to manage this natural capital in a way that conserves all of its **values..**”

Canadian Centre for Land Stewardship www.landstewardship.org

Land Stewardship als beleidsinstrument

LS is niet nieuw: er is een EU toolkit ontwikkeld voor natuurbehoud en biodiversiteit

TOOL 1: SELF ASSESSMENT QUESTIONNAIRE. ARE WE READY TO WORK AS A STEWARDSHIP ORGANISATION?

Adapted by: Olga Freixa & Ally Kadambi (Ecotècnics SC), 2013

Revised by: Montse Masó (xct), Pilar Rodríguez (xct), Nathalie Hiessler (CEN-LR), the Eurosite Network (Eurosite).

TOOL 2: GUIDE TO DEFINE LAND STEWARDSHIP PROJECTS

Adapted by: Jordi Romero-Lengua (Espai TReS · Land and Social Responsibility); 2013

Revised by: Pilar Rodríguez (xct), Xavier Sabaté (Espai TReS · Land and Social Responsibility) Nathalie Hiessler (CEN-LR), the Eurosite Network (Eurosite); Simona Colombo (Legambiente Lombardia)

TOOL 3: DESIGNING, NEGOTIATING AND MONITORING LAND STEWARDSHIP AGREEMENTS

Adapted by: Xavier Sabaté (Espai TReS · Land and Social Responsibility) and Olga Freixa & Ally Kadambi (Ecotècnics SC), 2013

Revised by: Pilar Rodríguez (xct), Nathalie Hiessler (CEN-LR), the Eurosite Network (Eurosite); Simona Colombo (Legambiente Lombardia)

TOOL 4: A MODEL OF LAND STEWARDSHIP AGREEMENT

Adapted by: Hernan Collado (Entreiguals) and Xavier Sabaté (Espai TReS · Land and Social Responsibility);

Revised by: Pilar Rodríguez (xct), Nathalie Hiessler (CEN-LR), the Eurosite Network (Eurosite); Simona Colombo (Legambiente Lombardia), Aad van Paassen (Landschapsbeheer Nederland).

TOOL 5: EUROSITE MANAGEMENT PLANNING GUIDANCE & LAND STEWARDSHIP

Adapted by: the Eurosite Network (Eurosite)

Revised by: Pilar Rodríguez (xct).

TOOL 6: HOW TO FUND LAND STEWARDSHIP INITIATIVES

Adapted by: Olga Freixa & Ally Kadambi (Ecotècnics SC), 2013

Revised by: Pilar Rodríguez (xct), Nathalie Hiessler (CEN-LR), the Eurosite Network (Eurosite); Simona Colombo (Legambiente Lombardia)

TOOL 7: EFFECTIVE COMMUNICATION FOR LAND STEWARDSHIP. KEY ISSUES

Adapted by: Xavier Basora (Espai TReS · Land and Social Responsibility); 2013

Revised by: Xavier Sabaté (Espai TReS · Land and Social Responsibility), Pilar Rodríguez (xct), Nathalie Hiessler (CEN-LR), the Eurosite Network (Eurosite), Simona Colombo (Legambiente Lombardia)

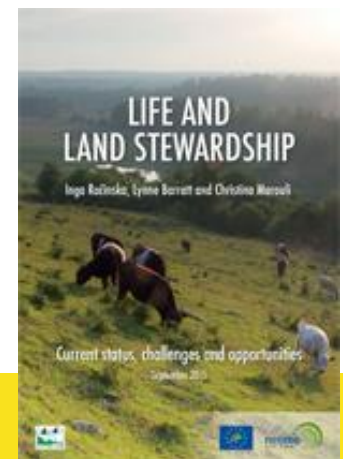
Het verschil tussen LS en land management

- LS is te beschouwen als een business model gericht op **waardecreatie**
- **Publieke** waarden worden gerealiseerd met private (of publieke) middelen
- LS is gebaseerd op een **gezamenlijke visie** over doelen en implementatie
- Management, inclusief monitoring en rapportage is een gezamenlijke **verantwoordelijkheid** van de landeigenaren en de stakeholders
- Financiering is **publiek-privaat** (€ of “in kind”)
- Verschillende formats zijn mogelijk voor het **vastleggen van afspraken**
- **Langere termijn**

Goed om te realiseren bij LS

- Vrijwillig maar “it is not a free ride”
- Lokale condities; geopolitiek, historie, sociale verbanden spelen mee
- Verschillende betekenissen van land; juridisch, cultureel, religieus economisch, politiek
- Vormen van landeigenaarschap; zelden absoluut of exclusief, gebruik (srechten) vs juridische rechten (commons)
- Er is een directe samenhang met diensten en grondstoffen
- Rondom land zijn relaties; politiek-economisch gevormd of vormend, ideologisch

Toegevoegde waarde LS

Onze ambitie:

- Bewustwording van de mogelijkheden om waardecreatie te optimaliseren voor gedegradeerd land
- Inzicht in de opties en voorwaarden van waardecreatie en management van gedegradeerd land
- Inzicht in de verschillende rollen van beleidsmakers, landeigenaren, gebruikers en andere stakeholders
- Identificeren van de kansen en belemmeringen
- De opbrengst willen we gebruiken om te onderzoeken of LS geschikt is voor omgaan met onder andere diffuus verontreinigd land